

Falra hányt borsó?

A most felállított új szoborunk együttvéve jó, de valamit nem értek. Mi a szerepe a szobrok mögötti csöszterűségnek?

Ha támaszték, akkor miért nem szögletes, mint az alapzat? Nem értem a leszűrt kard szerepét sem.

Azt tudom, hogy azt jelent: birtokbavettem ezt a földet, de úgy gondolom, ezt megtette már Árpád vezér is. István országalmát tartó keze nagyobb; mint a jogart fogó kéz... És végül egy jó is: Gizella alakja nagyon szép. Ennyit a szoborról.

Más: Nem egyszer hallottam, hogy a Korszón és a Kárársz utcán kerékpáron száguldozók balesetet okoztak. Kérdem én a, a rend őrei büntettek-e meg valakit ezért a vétségért? Vajon megbüntették-e már azokat a szülőket, akiknek gyerekei fémáznak a szobrokra? Nincs elég munkanélküli, akik közhasznú munkaként őriznék a szoborparkokat? Bezeg az autósokat lehet zsarolni?!

Fizetőparkoló az egész város, pedig sok embernek a kocsit kenyérkereső szerszáma...

Más: a pártokról. Az állam anyagilag támogatja a pártokat. Miért? Kik pénzéből? Az adófizetők pénzéből?

A pártok, ha létezni akarnak, tartsák el magukat, de ne a mi pénzünkkel. Ebben az országban 1100 éve a pártoskodás, a széthúzás és a gyűlölködés uralkodott. Mi volna egyszer, ha összefognánk és dolgozva, tanulva munkálkodnánk a jövőnkért?

Tóth László

Sík Sándor egyetemi kollégium

A Lechner tér 2/A számú épület Tábi Tibor, egykori piarista diák lakása volt, amelyet a piarista rendre hagyományozott. 1992. júniusában költöztek be egyetemi hallgatók az épületbe. A hallgatók létszáma jelenleg 25 fő. Sárközi Sándor piarista atya az intézet igazgatója. Az épületnek 13 lakoszobája

van, szobánként két férőhellyel, és a közösségi termek. Külön van a kápolna, ahol mindennap szentmisét hallgatnak. Alkalomadtán más emlomokban (rókusi, felső- és alsóvárosi stb.) vesznek részt istentiszteleten. Évente három alkalommal tartanak rekollektiót (lelki megújulást). A hallgatók belülről fakadó önállóság kialakítására törekednek. Az intézményen belül öntudatos feyelmet akarnak megvalósítani. Csütörtök es-ténként előadásokat rendeznek választott témákból. A neves piarista fizikus – Öveges József – könyveiből merítenek témákat. Választott témákból, kollégiumi füze-

tekből már két kötetük jelent meg. Gyulay Endre püspök atya is meglátogatta ezt az intézményt. A kollégiumnak külön futbalcsapata és saját sportegylete is van. Tréfásan a neve: SE – másként: Semmi esély. A kollégiumban egészséges, jó közösségi szellem alakult ki.

Dr. Máriaföldy Márton

Huszonöt éves a Tápé-kötet

A Tápé története és néprajza kötet, amelynek a megjelenés évében hallható volt a „száforintos Tápé” neve, immáron negyedszados. Ezt a máig példértékkel bíró kötetet 1938-ban megelözte Walther Zoltán Tápé címmel kismonográfiája, illetőleg Bálint Sándor azonos, Tápé címmel megírt füzetekskéje. Ma mindkettő forrásmű.

Karai Hideg Sándornál, Molnár Péterné Veronka né-ninél, Nagy Bence Pálnál, Gyöngye Örszénénél, Fecske Roza né-ninél, Lele Ambur-nál és a Biacsi Jelemertestvéreknek, a tápai Terhős Csöndér Jóska bácsinak, és felsorolni nem is lehet tán, hány és mennyi, azóta már elhalt idős tápai adat-szolgáltató ajtajánál.

A történészek munkáját a helyi História Domus és az egyházi iratok, illetőleg a meglepően sok leltári anyag segítette ugyan, de meglepődtek, amikor a nemzedékről-nemzedékre hagyományozódás emlékműgámba főlismerték az frott forrásokat.

Negyedszados tehát a Tápé kötet, de vajon belelapoloznak-e mindenütt azok a tápai családok, ahol a könyvespolcon netán porosodik: Legyen rá szükség egyre többször.

Egyrészt azért, hogy az idősebbek fölidézzék elő-deiket, másrészt pedig azért, hogy a mai, felnövekvő fiatalok is ismerje meg a százezredével elöztött itt élt őseink történeti és nép-életi múltját. Talán az sem ártana, ha a helyi iskolában alkalmas, tanrendi órán szaktanárral forgathatják if-jaink ezt a minden részle-tében értékes, önismeretün-ket föltétlenül gazdagító könyvet.

Oththon pedig, netán tévé-zés helyett kellene bővíte-nünk a lassan elenyésző, múltba vesző, de éppen a kötet révén még felidézhető régmúltunkat.

Legyen ez a gondolat a magyarságtudat-formálá-sunknak egyik, másoknak is jó példát felmutató, fő része.

Ifj. Lolo József

olvasószolgálat

Ezt a rovatunkat olvasóink írják. Az olvasói leveleket a szerzők mondanivalójának tiszteletben tartásával, szerkesztett formában jelentjük meg. Az itt közölt írások szerzőik magánvéleményét tükrözik.

LEVÉLCÍMÜNK:
DÉLMAGYARORSZÁG SZERKESZTŐSÉGE,
SZEGED, SAJTÓHÁZ, PF.: 153. 6740.
TELEFON: 481-460

Nyilatkozat

Hosszú ideje cinikus türelemmel figyelem a híreket, a gazdaság, a pénzügyi és bankemberek, az állami hivatalok erre hivatott és felelősen munkájukat végző szakemberek nyilatkozatait. S kíváncsian várom jól nevelt állampolgári felvilágosításomat, legalább egy megjegyzésből kiszűrve a politikai ellenségeskedéseket, a habzó és habzó beszédek-ből, szónoklatokból vagy vállveregetős, homlokraütős felkiáltást: – Dehát gyerekek, ez itt már nem is infláció!

Hanem mi? – Na ezt szeretném én megtudni, azt a gazdaságpolitikai szakszót, aminek ezt az állapotot ne-

vezik, ha majd erről beszélnek, hogy tudjam. Mert az ország egészét tekintve ez most sokkal rosszabb, az árak egyoldalú emelését messze nem követi a bérek emelése, hogy már romlana az a forint az életszínvonal stagnálna, ha még ide gondolom az adózást is, az állam javára!

Azért gondoltam, hogy frok erről, mert a pénzügy-miniszter is nyilatkozott: talán valamilyen külpolitikai mérleghez fontos, hogy nálunk az infláció jeltetősen mérséklődik!

Gondoltam és is nyilatkozok, hogy az árak egyoldalú emelésével értek el.

Nagy Ferenc
Szeged, Tisza L. krt. 27.

Emlék a baksi orvosról

Szomorúsággal tölt el, hogy e sorokat meg kell írnom. Ez a falu, mely oly sokat szenvedett, küszködött a megélhetésért, a jobb életért, az emberek egészségéért, most egy olyan embert vesztett el, aki ennek a küzdelemnek hőse volt. Meghalt dr. Tábori Zoltán, a falu kedvelt orvosa. Több évtizedes munkája során gyógyított. Már mosolygós tekintetével, kedves szavaival is enyhíteni tudott a betegek fájdalmán. Gyógyítója volt a falu minden korosztályának, csecsemőknek, iskolásoknak, öregeknek. Orvosi hivatását nagy szakértelemmel vége-

te. Munkájában fáradhatatlan volt. Szinte éjjel-nappal gyógyított, eredményesen. Tudása miatt vidéki betegek is felkeresték, bíztak szakértelmében. Pontos diagnózist állapított meg betegeiről, mindenki betegségét megtudta határozni, sajnos az övét későn. A kegyetlen halál 47 éves korában ragadta el. Bárhol is helyezik örök nyugalomra, emlékezni fogunk rá. Szívünkben, emlétkünkben a fáradhatatlan, segítőkész doktor bácsi marad.

Örök hálával tartozunk emlékének.

Név és cím a szerkesztőségben

Több emberséget!

A tömegközlekedésben nap-mint nap tapasztalni, hogy az utasok többsége nem tiszteli a másikat, a közömbösség és az udvariánság a jellemző. Aki utazik, az ilyen példák sokaságát tudná felsorolni. Például az úgynevezett buta állatok vonulásuk során helyt adnak a másoknak, de a mi utazási „kultúránk” szerint az új fel-szállóknak nem adnak helyet.

Újabbban a járművezetők sem kéri az utazás rendjének betartását, – elgondolkodtató az ifjú korosztály egy részének udvariánság, sokszor botrányos magatartása is.

A mai zaklatott és gondokkal teli életünkben nagyon fontos lenne a szeretet és megértés az emberi kapcsolatokban, az élet minden területén.

Süki Ferenc

Nincs szándékomban feléleszteni a rossz emlékü vádaskodásokkal terhelt vitát Szent István és Gizella szobra kapcsán, mert a vita egyébként is eldőlt. Hogy milyen eredménnyel? Nos, ez készlet szólásra.

A „nagy mű” – Kligl Sándor Szent István és Boldog Gizella szoborkettőse – áll. Alkotója és a szoborállítók meglegedetten könyvelhetik el a sikert. Megszentelve, felavatva a szobor és – a minapi glosszából értesülve tudjuk immár – a szobrász is. Kipipálható a város milicentenáriumi vállalkozásai-ban a talán legnagyobb reklámértékű akció. Van új szobra Szegednek, nem múlik el tehát nyomtalanul az ünnepi év!

Az emlékmű végérvényesen helyére került, s legújabb látványosságként üli meg a Széchenyi teret. Biztos vagyok benne, hogy a királyi pár bronzba formált kettőse sokaknak tetszik, másoknak kevésbé. Oszatlan sikert bizonyosan nem arat a szegedi közönség körében.

Pedig a szobrász láthatóan mindent elkövetett, hogy tetszést arasson a műve. Sőt, szobrászi tudásából láthatóan csak erre, a mindenáron való megfelelési kényszer teljesítésére és a jelvényhalmozásra futotta. Így például Szent királyunk jellemzésére minden kelléket, attributumot fölsorakoztat, amivel alakját felismerhetővé, tisz-

Szent királyunk, alulnézetben

teletet parancsolóvá teheti. István fejét a Szent korona ékesíti, baljával az országalmát, jobbával a jogart markolja, mindeközben szinte egész testét beborítja a palást, s még a kardot is kezébe helyezi a művész, amúgy hanyag eleganciával a trónus padlójába, (kövébe?) szúrva. A talapzatra került a szép kalligráfiajú s a rockopera jóvoltából közismert Stephanus Rex monogram is mindjárt két példányban, előre és hátulra is. Gizella így persze jelöletlenül maradt, de úgyis tudja mindenki, hogy a páros másik tagja csak a királyné lehet.

A művész Gizellát vonzó, már-már szexis fiatalasszonynak formázta, a király fejét szintén korona ékesíti, másként aligha tűnne királynénak, inkább virágjába szökkenet bájos udvarhölgynek vélénék. Kezébe keresztel rózsafüzért (olvasót) rakott a szobrász, amit éppen önnön emlékművének prózába merevedett trónoló urára készült felagatni a koronázási jelvények mellé. Ruházata egyszerű, nyakán gyöngysort visel, alakjának sejtetett bájából csak a szépre formált fej és a kecses kezek látszanak. Megjegyzem, ezek egyébként a kompozíció legjobb részei.

A szoborkettős meglehetősen magas talapzatra került, amelyről csak jól lehet

mondani. Színe, aránya, kivitelezése elfogadható, hála Papp Zoltán építész jó ízlésének, hozzáértésének.

Ám éppen a magasba szökő talapzat leplezi le az emlékmű súlyos szakmai baki-jait és megoldatlanságait. Azzal ugyanis láthatóan nem számolt a művész, hogy az egész kompozíció jellemző szemszöge így az alulnézet lesz. A köré épített sétaút készítésére ilyen látószög-ből leginkább csak a királyi alsóneműket, szakállszőrzetet, hajfonatokat vehetjük szemügyre. Ám mit látunk e helyről? Gizella királyné szeszélyes redőket vető, libbenő szoknyája alatti sötét zugokat, amelyekben nem látjuk, hanem csak találgathatjuk, hogy van-e lába a szobornak (nincs!), visel-e alsószoknyát, stb. Mindezt elkerülendő a szobrász fekete mázolt purhabbal tömítette ki a leginkább látszó szoknyanyiladékokat (más részeket tömítetlen hagyva!) ami önmagában véve is abszurdum. Ugyanez történt István király alakja esetében is, bántóan kiemelve ezzel a lábfejek hiányát a kompozícióban. Pedig István jobb és bal térdé még egyértelműen kijelöli a palást domborulatánál eme testrészek anatómiai indokolt helyét, ám a palást nyiladékaiban csak a fentebb említett „épitőipari tömítőanyagot” leljük. Szent királyunknak azért is dukál-

na két láb, mert a „Szegedi nyár '96” című kiadvány címlapján szereplő színes modellfotón meg megvolt! Így akár tolszékben is ülhetne, mert a palást jótékonyan elrejtja az ülőalkalmatosságot is. Hátulról meg szemlélve a szobrot kiderül, hogy hokedliszerű trónuson ül szent királyunk, eléggé ille-tlenül feneke alá hajtva a koronázási palástot.

Elfogadom és semmi kifogásom az ellen, hogy Szent István jellemző és közismert uralkodói kelle-keit felsorakoztatja a művész. Látnyában a közis-mert formái jegyeket mutatják a korona, a jogar, az országalma és kis jóindulattal a kard is. Nem vall azonban briliáns kompozíciós fantáziára, hogy a kard, a jogar és az országalma függőleges tengelye azonos irányba tendál.

Igazi gondom a palásslal van, amely az egyedül hitelesnek tartott és Szent István személyével bizonyosan összefüggésbe hozható. Furamód semmiben sem emlé-kezett az eredetire. Sőt! Inkább hasonlít ropogásra sikeredett rendővetéseivel, szakadozott alzó szegélyével, a silány bronzöntésnek köszönhető repedéseivel, hegesztési varrataival elnyílt viharkabát anyagára, mintsem a megidézni kívánt történelmi ereklyére. Kár, mert az eredeti királyi palást gaz-

dag díszítményei legalább látnivalót kínálhatnának a nézőnek az emlékmű hátsó nézetében.

Ezzel a nézettel lehet a legtöbb kifogása a szemlélőnek. Mi látszik itt? A sematikus mészakótrónus, a mellette (belőle?) meredező cső vagy talán „trónszellőző”, netán Horváth Dezsőtől idézve a királyi páros családi tűzhelyének kéménye. Oszlop nem lehet, mert annak aránya, szépvonalú íves futsú teste, oszlopfejezete van általában, s netán kivitelében építészeti minőségűnek kellene lennie, s nem pedig az emlékművön látható eternit-cső öntvénynek!

Láthatóan semmi funkciója nincs, mert ha mondjuk István király országépítő tevékenységére utalna, akkor ezt egyértelműen illet volna tenni a kort idéző oszlopfejezettel például. Így csak kompozíciós zavart okoz és rosszszívű viccek gyártására ösztökél. Nem értem, miért „gazdagította” művét ezzel a fölösleges elemmel a művész.

Az egész művel az a gondom, hogy teatrális élő-kép inkább, mintsem impo-záns emlékmű. Életkép, hiszen megjelenésében fenn-költ, mesterkélt. Alig képes a jelenszerűségeen túlmutató jelentés többletet képviselni, így nem is több, mint egyszerű illusztráció: íme így nézhetett ki a királyi pár

zella alakjára, amely mozdulatának dinamikája viszont látványos, szép, anatómiai hitelességű.

Végüsztó kell ejteni a bronzöntvény minőségéről. Bizony csúnya rajzolattal szelik keresztül-kasul a palástot a hegesztési varratok, javítások. Itt-ott repedezett az öntvény, szennyezett a bronz. A viaszveszejtési technika ennél jóval többre képes, tessék megnézni a Vásárhelyi Pál emlékmű szemközti látható mellék-alakjait! Az oxidáció tavaszra tótkonyan elfedi majd az öntési és szerelési hibákat. Addigra azonban befeszkel-nek télire a királyi ornátus purhabbal kibélelet részeibe a darazsak, netán a verebek is, nem kis fejtörést okozva ezzel a szobrot karbantartani hivatott városgondnokságnak.

Lehet, hogy szigorúnak tűnik a kritika Kligl Sándor művéről, ám a minősítések alapját tények képezik. Ennyire futotta a művész ambíciójából, emlékműtervező készségéből. Alaposabb zsűrimunkával legalább a kompozíciós hibáknak elejét lehetett volna venni, s nem ártott volna profi bronzöntő műhelyhez is fordulni a leg-szebb terünkre szánt szobor kivitelezésének igényéért. A rosszul megoldott „szoknya-és palástgyegetek” rendezni lehetett volna úgy is, hogy mindenütt érintkezne a kelme a talapzattal és akkor nincs vicc, nincs semmi kifogás.

Dr. Tóth Attila